

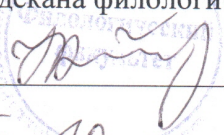
ГОСУДАРСТВЕННОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко»

Филологический факультет

Кафедра украинской филологии

УТВЕРЖДАЮ:

И.о. декана филологического факультета,

доц. /Н. В. Кривошапова/

«05» 10 2018 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

на 2018/2019 учебный год

учебной дисциплины

«ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА ОБУЧЕНИЯ СОЧИНЕНИЯ»

Направление подготовки:

45.03.01 ФИЛОЛОГИЯ

Профиль подготовки:

«ОТЕЧЕСТВЕННАЯ ФИЛОЛОГИЯ (УКРАИНСКИЙ ЯЗЫК И ЛИТЕРАТУРА)»

Для набора 2016 г.

квалификация (степень) выпускника

БАКАЛАВР

Форма обучения:

ОЧНАЯ

Тирасполь 2018

**Рабочая программа дисциплины «Теория и практика обучения сочинения» /
сост. Н. В. Пазина. – Тирасполь: ГОУ ПГУ, 2018. – 9 с.**

Рабочая программа предназначена для преподавания дисциплины «Теория и практика обучения сочинения» студентам очной формы обучения по направлению подготовки бакалавриата 45.03.01 Филология.

Рабочая программа составлена с учетом Федерального государственного образовательного стандарта высшего образования по направлению подготовки 45.03.01 Филология, утвержденного приказом Министерства образования и науки РФ № 947 от 7.08.2014 (для 3 курса бакалавриата)

Составитель _____ _____ /Н. В. Пазина, преп. /

1. Цели освоения дисциплины

Целью данного курса является сосредоточение внимания на работе с текстом, ознакомление студентов с методикой проведения различных видов сочинений; работа над наиболее типичными ошибками, которые допускаются во время написания творческих работ и путей совершенствования устной и письменной речи, в частности во время конструирования различных видов сочинений с поступательным нарастанием уровня самостоятельности. Особое внимание обращается на языковое и стилистическое оформление творческих работ.

Задание курса – проведение значительного количества творческих работ на практических занятиях и во время самостоятельной работы. Это создает условия и возможности овладения культурой как устной, так и письменной речи, предупреждает ошибки, дает возможность умело использовать принятые в средней школе условно-графические обозначения.

2. Место дисциплины в структуре ООП ВО

Данная учебная дисциплина входит в базовую часть дисциплин по выбору Б1.В.ДВ.5.1. ФГОС 3+ по направлению подготовки ВО 45.03.01 Филология, профиля «Отечественная филология (Украинский язык и литература)».

«Теория и практика обучения сочинения» – курс, который предполагает обучение студентов основ написания сочинений различных видов и жанров, формирует у них знания и умения, связанные с построением продуктивной устной и письменной речи.

Формирование умений написания сочинений способствует совершенствованию культуры письменных высказываний. Базой для усвоения дисциплины «Теория и практика обучения сочинения» служат знания, умения и навыки, полученные студентами в школьном курсе украинского языка. Усвоение дисциплины совпадает по времени с изучением таких профессиональных дисциплин как «Современный украинский литературный язык», «История украинской литературы».

Лекционный курс содержит необходимые теоретические сведения о жанровых, тематических, структурно-композиционных и лингвистических особенностях творческих работ. На практических занятиях предлагается разработанная система специальных коммуникативно-речевых упражнений, которые будут способствовать обучению написания творческих работ студентов, позитивно влияют на процесс становления и совершенствования умений составлять творческие тексты.

3. Требования к результатам усвоения дисциплины:

Изучение дисциплины направлено на формирование следующих компетенций:

Код компетенции	Формулировка компетенций
ОПК-5	свободным владением основным изучаемым языком в его литературной форме, базовыми методами и приемами различных типов устной и письменной коммуникации на данном языке;
ПК- 3	способен воспитывать у учащихся социально-личностные качества: целеустремленность, организованность, трудолюбие, ответственность, гражданственность, коммуникативность, толерантность;
ПК-5	способностью к проведению учебных занятий и внеклассной работы по языку и литературе в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях;
ПК-8	владение базовыми навыками создания на основе стандартных методик и действующих нормативов различных типов текстов;
ПК- 9	способность к проведению начальных занятий и внеклассной работы по языку и литературе в общеобразовательной школе и образовательных учреждениях среднего и профессионального образования;

ПК-12	владение базовыми навыками образования на основе стандартных методик и действующих нормативов разнообразных типов текстов.

В результате изучения курса студенты должны

3.1. Знать:

- основные термины данной дисциплины, понятия текстологии;
- виды сочинений, методику их написания, виды пересказов, методику написания таких творческих работ, как рассказ, сказка, новелла, репортаж, эссе и т.п.;
- типичные ошибки, которые допускаются при написании творческих работ, и их графические обозначения.

3.2. Уметь:

- писать сочинения разных стилей и жанров;
- редактировать творческие работы;
- классифицировать ошибки;
- применять полученные знания в школьной педагогической практике.

3.3. Владеть:

- теорией и практикой написания сочинений разных видов и жанров.

4. Структура и содержание дисциплины (модуля)

4.1. Распределение трудоемкости в з.е./часах по видам аудиторной и самостоятельной работы студентов по семестрам:

Семестр	Количество часов						Форма итогового контроля
	Трудоём- кость, з.е./часов	В тому числи					
		Аудиторных				Самост. работа	
		Всего	Лекций	Лаб. раб.	Практ. занятия		
5	2з.е./72	36	16		20	36	Зачёт
Итого:	2 з.е./72	36	16		20	36	

4.2. Распределение видов учебной работы и их трудоемкости по разделам дисциплины

№ Раз- дела	Название разделов	Количество часов				
		Всего	Аудиторная работа			Внеаудра бота (СР)
			Л	ПЗ	ЛР	
1	Основні поняття текстології	12	4	2		6
2	Методика написання твору	42	10	16		16
3	Оцінювання творів	8	2	2		4
1-3	Підготовка до заліку	10				10
Итого:		72	16	20		36

4.3. Тематический план по видам учебной деятельности

Лекции V семестр

№ п/п	Номер раздела дисциплины	Объем часов	Тема занятия	Учебно-наглядные пособия
1	I	2	Твір як текст. Поняття тексту. Ознаки структура тексту. Тема, ідея, проблематика, авторська позиція. Стилi мовлення. Типи мовлення.	Роздатковий матеріал, таблиці, схеми
2	I	2	Структура твору як текстуальної одиниці. Вибір теми. Визначення обсягу та змісту. Використання в творі епіграфів і цитат. План твору. Схема написання твору. Робота з чернеткою. Кліше для написання твору	Таблиці, схеми
Итого по разделу:		4		
3	II	2	Учнівські твори. Класифікація творів. Твори-мініатюри за формою відтворення, за типом мовлення, за способом сприймання, за мовним матеріалом і жанровими особливостями.	Роздатковий матеріал, таблиці, схеми
4	II	2	Твори-розповіді. Твори на морально-етичні теми. Твори-оповідання про випадок з життя. Казки. Оповідання з домислом. Учнівські твори-роздуми. Складові частини роздумів, тематика.	Роздатковий матеріал
5	II	2	Твори-описи. Опис як тип мовлення. Учнівські твори-описи: за картиною, опис пори року, опис кімнати, опис зовнішності людини, опис процесів праці	Роздатковий матеріал, таблиці
6	II	2	Творчі роботи старшокласників. Твори-роздуми про вибір професії. Твори на суспільно-політичні та морально-етичні теми. Твори на літературно-критичні та літературно-публіцистичні теми. Відгуки на самостійно прочитаний твір. Твори з народознавства.	Роздатковий матеріал
7	II	2	Творчі роботи на основі асоціацій. Асоціативний твір-замальовка за уривком з художнього твору. Асоціативний твір-продовження сюжету. Асоціативний твір-образ. Асоціативний імпресіоністичний твір-опис емоційного стану персонажа.	Роздатковий матеріал
Итого по разделу:		10		
8	III	2	Аналіз допущених помилок. Класифікація помилок. Критерії оцінювання переказів та творів	Таблиці, схеми
Итого по разделу:		2		
Итого:		16		

Практические (семинарские) занятия V семестр

№ п/п	Номер раздела дисциплины	Объем часов	Тема практического занятия	Учебно-наглядные пособия
1	I	2	Поняття про текст. Актуальне членування тексту. Засоби зв'язку речень у тексті	методичні рекомендації
Итого по разделу:		2		
2	II	2	Написання творів-мініатюр різних стилів	методичні рекомендації
3	II	2	Написання творчого переказу з додатковим завданням	методичні рекомендації
4	II	2	Написання казки, оповідання або новели.	методичні рекомендації
5	II	2	Написання твору-роздуму	методичні рекомендації
6	II	2	Написання твору-опису зовнішності людини; твору-опису пам'ятки архітектури або твору-опису за картиною	методичні рекомендації
7	II	2	Написання твору на морально-етичні теми	методичні рекомендації
8	II	2	Стаття на суспільно-політичну тему та літературно-критична стаття	методичні рекомендації
9	II	2	Написання твору на основі асоціацій	методичні рекомендації
Итого по разделу:		16		
10	III	2	Підсумкове заняття. Робота над помилками	методичні рекомендації
Итого по разделу:		2		
Итого:		20		

Лабораторные работы – не предусмотрены.

Самостоятельная работа студента

Раздел дисциплины	№ п/п	Тема и вид СРС	Трудоемкость (в часах)
Раздел I	1	Робота з науковою літературою	4
	2	Підготовка до практичних занять. Редагування текстів	2
Итого по разделу:			6
Раздел II	3	Робота з науковою літературою	4
	4	Написання власних творчих робіт	12
Итого по разделу:			16
Раздел III	5	Робота з науковою літературою	2
	6	Взаєморедагування та взаємоперевірка творчих робіт	2
Итого по разделу:			4
Подготовка к зачету:			10
Итого:			36

5. Курсовые работы – не предусмотрены

6. Образовательные технологии

Преподавание дисциплины предусматривает сочетание активных, пассивных и интерактивных образовательных технологий:

Семестр	Вид занятия (Л, ПР, ЛР)	Используются интерактивные образовательные технологии	Количество часов
5	ПР	Розбір конкретних ситуацій	2
	Л	Презентація	2
	Л	Дискусія	1
Итого:			5

7. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам усвоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов (см. ФОС).

Вопросы к зачету по предмету «Теория и практика обучения сочинений» (см. ФОС).

8. Учебно-методическое и информационное обеспечение дисциплины (модуля)

8.1. Основная литература:

1. Довга О.М. Як писати твір. Методичний посібник для вчителя-словесника. – К., 1995.
2. Дорошенко С.І. Методика викладання української мови. – К., 1992.
3. Клименко Н. П., Хімко С.Р. Методичні рекомендації щодо написання і оформлення творчих робіт на Всеукраїнські учнівські конкурси (на допомогу заступникам директорів загальноосвітніх навчальних закладів, головам методичних об'єднань, учителям, вихователям). К.: Інститут післядипломної педагогічної освіти Київського міського педагогічного університету ім. Б. Д. Грінченка. 2008.– 39с.
4. Лесин В. М. Як працювати з книгою: Метод. посіб. – К.: Вища шк., 1998. – 71 с.
5. Мельничайко В.Я. Творчі роботи на уроках української мови. Посібник для вчителя. – К., 1984.
6. Стельмахович М.Г. Система робіт з розвитку зв'язного мовлення в 4-8 кл. – К., 1981.

8.2. Дополнительная литература:

1. Бабенко О. Розвиток творчих здібностей учнів // Дивослово. – 2001. - № 11.
2. Баран Г.В. Опис пам'яток історії та культури. Матеріал до уроків розвитку зв'язного мовлення // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2006. - № 29.
3. Білоусенко І.П. та ін. Учїться висловлюватися. – К., 1990.
4. Борисюк Г.В. Роль тексту в розвитку мовлення учнів // Мовознавство, 1988. № 1.
5. Гусак В. Відгук на твір мистецтв (Урок мовленнєвого розвитку в 10 кл.) // Дивослово. – 2007. - № 9.
6. Дейкина А.Д., Новожилова Ф.А. Тексты миниатюры на уроках русского языка: Пособие для учителя. – М., 1998.
7. Иваницкая Г.М. Уроки развития связной речи. – К., 1990.
8. Ковалик І.І., Мацько Л.І., Плющ М.Я. Методика лінгвістичного аналізу тексту. – К., 1984.
9. Кравчук Д.М. Творчі роботи з української мови в 4-8 кл. - К., 1971.

10. Мацько Л., Караман С., Караман О. Українська мова. Як писати переказ (навчально-методичний посібник). – К., 1998.
11. Мацько Л., Мацько О., Калита О. Новий підхід до переказів з творчим завданням // Дивослово. – 2007. - № 5.
12. Мельничайко В.Я. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови. – К., 1986.
13. Пентилюк М.І. Аналіз тексту на уроках мови // Дивослово. – 1999. - № 3.
14. Приходченко К.І. Перекази. Найкращі зразки. – Донецьк, 1999.
15. Рудницька О. Аналіз помилок та запобігання їм в переказах і творах // Дивослово. – 2007. - № 4.
16. Саєнко О.О. Твір-опис пам'яток культури // Вивчаємо українську мову та літературу.- 2006. - № 1, січень. – С. 31-32.
17. Система обучения сочинениям в 5-7 классах / Под ред. Т.А. Ладыженской. – М., 1973.
18. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: У 5-ти томах. – К., 1976-1977 рр.
19. Федоренко Т.М. Опис зовнішності людини. Усний твір-опис у 7-ому класі // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2006. - № 8.
20. Шелехова Г.Т. Про систему роботи з розвитку зв'язного мовлення учнів // Дивослово. – 1994. - № 1.
21. Шульга Н. Урок розвитку зв'язного мовлення в 8 класі. Усний твір-оповідання з обрамленням на основі почутого // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2004. - № 13.

8.3. Програмное обеспечение и Интернет-ресурсы:

1. <http://dyvoslovo.com.ua/> Дивослово // Щомісячний науково-методичний журнал.
2. <http://sum.in.ua/> Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970-1980).
3. <http://www.ukr-in-school.edu-ua.net/> Українська література в школі // Науково-методичний журнал.

8.4. Методические указания и материалы по видам занятий

Учебная дисциплина обеспечена учебно-методической документацией и материалами. Её содержание представлено в локальной сети университета. Для студентов обеспечена возможность доступа к современным профессиональным базам данных, информационным, справочным и поисковым системам. К практическим занятиям разработана система тестовых заданий.

9. Материально-техническое обеспечение дисциплины (модуля):

Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко, филологический факультет имеют в наличии необходимое материально-техническое обеспечение для выполнения данной программы:

- доступ к сети Интернет во время самостоятельной подготовки;
- наличие специальных аудиторий, оборудованных мультимедийной аппаратурой;
- библиотечный фонд университета, центра украинской культуры, кафедры украинской филологии;
- тестовые задания для проверки знаний по данной дисциплине;
- мультимедийный проектор с экраном для презентаций;
- набор слайдов.

10. Методические рекомендации по организации изучения дисциплины (см. ФОС)

11. Технологическая карта дисциплины

Курс 3 группа ФФ16ДР65УА семестр 5

Преподаватель – лектор – Н. В. Пазина

Преподаватель, ведущий практические занятия – Н. В. Пазина

Кафедра украинской филологии

Модульно-рейтинговая система оценивания не введена

Составитель:
преподаватель

Н. В. Пазина

Зав. кафедрой
украинской филологии,
к.ф.н., доцент

Е.Л. Якимович